

'Ik herkende veel van Suriname in mijzelf'

In Suriname: Schrijver op zoek naar eigen wortels

Raoul de Jong reisde naar Suriname om kennis te maken met zijn vader en een boek te schrijven over de ontmoeting met man en land. Theater Rotterdam maakte er een leesvoorstelling van.

Van PATRICK MEERSHOEK

De schrijver, verontschuldigend: "Het is nogal en vogue om een boek te schrijven over de zoektocht naar de Surinaamse wortels. Tijdens mijn eerste bezoek aan Paramaribo kwam ik op het terras van hotel Torarica schrijfster Karin Amatmoekrim tegen. We vertelden elkaar dat we aan een boek werkten. Zij vroeg waar mijn boek over ging. 'Over mijn vader,' zei ik. 'En dat van jou?' Zij: 'Over mijn vader'."

Raoul de Jong vertelt het verhaal lachend, zoals hij voortdurend tijdens het gesprek een opgeruimde indruk maakt. De kennismaking met een onbekende vader resulteert op televisie doorgaans in tranen en tissues, maar de Rotterdamse schrijver zag er meteen een mooi boek in. "Ik ben blij met alles wat ik in Suriname heb gevonden. Maar zonder het excuus van een boek was ik misschien nooit aan het avontuur begonnen."

Dat boek moet volgend jaar verschijnen, maar voor Theater Rotterdam vervaardigde De Jong samen met Sanneke van Hassel alvast een leesvoorstelling die komend weekeinde wordt uitgevoerd. Regisseur Johan Simons verzamelde voor In Suriname een omvangrijke cast met onder meer Pierre Bokma, Jörgen Raymann, Noraly Beyer en Karin Amatmoekrim in de gelederen. De Jong treedt op als verteller van zijn persoonlijke verhaal.

→ RAOUL DE JONG: 'IK KREEG EEN MAIL MET DE VRAAG OF IK MISSCHIEN ZIJN KIND WAS.' FOTO CARMEN KEMMINK/LUMEN

Nuchtere mensen

De kennismaking van een volwassen zoon met zijn vader dient in de voorstelling als kapstok voor een zoektocht naar Surinaamse stemmen: levende en dode schrijvers die vertellen over Suriname door de eeuwen heen. Anton de Kom komt natuurlijk voorbij, maar ook de Surinaamse zendeling Johannes King die in de tweede helft van de negentiende eeuw de geschiedenis van de Matawai-marrons op schrift stelde. In het Sranan ook nog, de taal die door Nederland in de ban was gedaan.

Zo wordt de jonge schrijver uit Nederland door een reeks Surinaamse helden wegwijs gemaakt in het land van zijn vader. "Net als van mijn vader wist ik weinig van Suriname," zegt De Jong. "Ik ben opgegroeid bij mijn moeder, een blonde witte vrouw uit Vlaardingen. Mijn opa en oma komen uit Groningen: heel nuchtere mensen. Over mijn vader werd thuis weinig gesproken. Maar dat was geen probleem. Ik heb zijn afwezigheid in al die jaren nooit als een gemis ervaren."

Het was ook de vader die in 2012 op zoek ging naar zijn zoon. "Hij was bekeerd tot het christendom en wilde het contact herstellen," zegt De Jong. "Ik kreeg een mail met de vraag of ik misschien zijn kind was. We hebben elkaar in Amsterdam ontmoet. Dat verhelderde wel veel voor me. We lijken op elkaar. Hij is een zachte, vrolijke man, op een andere manier mannelijk dan de mannen in mijn Nederlandse familie. Dat ben ik ook. Zo herkende ik ook veel van Suriname in mijzelf. Mijn vader is een heel land."

Magische krachten

De vader deed de zoon ook een gouden tip voor zijn boek cadeau. "Ik was gefascineerd door het gegeven dat Suriname voor negentig procent uit regenwoud bestaat. Daar wilde ik iets mee doen. Mijn vader vertelde over het binnenland waar zijn voorouders hadden gewoond. Een van hen had magische krachten en kon zichzelf veranderen in een jaguar. Mijn vader is tegenwoordig christen en sprak er besmuikt over, maar ik wist meteen: dát is het verhaal dat ik nodig heb."

De Jong was twee keer in Suriname, en de kennismaking heeft hem veranderd. "Niet in de zin dat ik mijzelf heb gevonden. Ik wist al wie ik was. Door de geschiedenis van Suriname te bestuderen, ben ik me meer bewust geworden van hoe ik dit leven kreeg. Dat is fijn, maar ook eng: als ik met andere Surinamers ben, ben ik nog wel bang door de mand te vallen." Het contact met zijn vader is hersteld, al is van een innige relatie geen sprake. "We bellen af en toe met elkaar. Dat is ook voldoende. Ik ben blij met wat hij me heeft gegeven."

Dat hele verhaal zal volgend jaar te lezen zijn. Een deel ervan komt terug in de leesvoorstelling van Theater Rotterdam. "Het kwam op mijn pad," zegt De Jong over de theatrale preview. "Ik heb me nog wel even afgevraagd of het handig was mijn verhaal nu al weg te geven. Het is ook best persoonlijk allemaal. Het woog zwaar dat ik zelf mijn verhaal mag doen. En er was veel enthousiasme: ik heb veel hulp gehad met de research en alle spelers wilden ook meteen meedoen."

Wit en zwart

Johan Simons hoopt dat de voorstelling kan helpen het bewustzijn te vergroten over de gevolgen van het koloniale verleden voor de relatie tussen wit en zwart, een geschiedenis die volgens de regisseur in Nederland nog steeds wordt weggedrukt. De Jong kiest ook hier voor de positieve invalshoek en wil de helden uit de Surinaamse literatuur onder de aandacht brengen. "Hun stemmen zijn er altijd geweest. Het zijn verhalen waar ik gelukkig van word."

Theatergroep Rotterdam: In Suriname. Op 8 en 9 september. Voor tijden en kaarten: www.theatergroeprotterdam.nl

BESTE BOEK

Raoul de Jong (Rotterdam, 1984) debuteerde in 2005 met *Het leven is verschrikkelluk!* De grootsheid van het al werd in 2015 uitgeroepen tot beste boek van Rotterdam. In hetzelfde jaar werd De Jong door *Esquire* genomineerd voor de Best Geklede Man Award.
